

Калі ласка, госцейкі!

Улёгся ў берагі Бацька-Нёман. Цёплыя вясновыя дні стаяць над неабсяжымі прасторами нашай Радзімы. Май быў халодны, але сонца ўжо разбудзіла прыроду. У Брэсце і Гомелі адцвілі сады. Зялёнымі дыванамі маладых усходаў пакрыліся калгасныя палі на Гродзеншчыне, Магілёўшчыне і Віцебшчыне. Вясна бушуе і ў сэрцах савецкіх людзей. Тое, аб чым калісьці вякамі марылі нашы прадзеды і дзяды, тое, за што мы пралівалі кроў на франтах грамадзянскай і другой сусветнай вайны, — збылося. Працоўныя Беларусі, як і ўсе савецкія людзі, цяпер будуць новае, сапраўды вольнае і шчаслівае жыццё.

Па-рознаму склаўся лёс дзяцей нашай роднай маці-Беларусі. Многія нашы суайчыннікі, трапіўшы ў гады ліхалецця на чужыну, да гэстага часу жывуць у вечных клопатах аб заўтрашнім дні. «Вольны свет» не апраўдаў іх спадзяванняў. Аб гэтым усё часцей і часцей пішуць нам чытачы «Голасу Радзімы» з Аргенціны, Парагвая, Злучаных Штатаў Амерыкі, Італіі, Англіі, Даніі і многіх іншых капіталістычных краін свету. І амаль у кожным пісьме, апрача сардэчных пажаданняў далейшага эканамічнага і культурнага росквіту Беларусі, выказана шчырая туга па родных мясцінах. Людзі маряць аб сустрэчах са сваімі братамі і сёстрамі на Бацькаўшчыне, збіраюць грошы на турыстычныя пачуцці ў СССР, у тым ліку ў Беларусь.

Сардэчна запрашаем, дарагія землякі! Вы — заўсёды жаданыя госці. А для добрых гасцей дзверы ў нашу краіну заўсёды адкрыты.

Ваша Радзіма — Беларусь — суверэнная дзяржава. Яе суверэннасць гарантавана Савецкім сацыялістычным грамадскім ладам, Ленінскай нацыянальнай палітыкай Камуністычнай партыі. Беларусь мае права свабоднага выхаду з СССР, права ўступаць у неасрэдняныя зносіны з замежнымі краінамі. У сувязі з гэтым яшчэ ў 1944 годзе дзесятыя сесія Вярхоўнага Савета Саюза ССР прыняла гістарычнае рашэнне аб пераўтварэнні Народнага камісарыята замежных спраў і Народнага камісарыята абароны з саюзных у саюзна-рэспубліканскія. Гэта было новым яркім праяўленнем клопатаў Камуністычнай партыі аб далейшым умацаванні дзяржаўнасці нацыянальных рэспублік. Хутка ў нашай рэспубліцы было створана Міністэрства замежных спраў БССР. Дэлегаты Савецкай Беларусі прынялі ўдзел у стварэнні Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Прадстаўнікі беларускага народа сумесна з дэлегатамі Украіны і прадстаўнікамі ўсяго Савецкага Саюза, а таксама з дэлегатамі краін народнай дмакратыі з трыбуны Генеральнай Асамблеі настойліва змагаюцца за мір, за братэрства і дружбу паміж усімі народамі нашай планеты.

І што б там ні гаварылі нашы нядобрычліўцы на Захадзе, а Беларусь ўжо ўстанавіла цесныя сувязі з многімі краінамі свету. З году ў год растуць, становяцца ўсё больш трывалымі інтэрнацыянальныя, культурныя сувязі беларускага народа з народамі іншых дзяржаў. Рэспубліку за пасляваенныя гады наведалі дзесяткі дэлегацыі розных краін. У нас пабывалі прадстаўнікі народаў Італіі і Германіі, Польшчы і Англіі, Кітая і Карэі, Францыі і Фінляндыі, Індыі і Афганістана і іншых дзяржаў. Пабываўшы ў нашай краіне, замежныя дэлегацыі пазнаёмліліся з жыццём беларускіх гарадоў і сёл, убачылі, як самааддана працуюць савецкія людзі.

А колькі радасці было, калі да нас пачалі прыязджаць суайчыннікі з Канады, Злучаных Штатаў Амерыкі, Англіі, Францыі. Тут ужо ніякая сіла не магла паўстрымаць шчырых сяброўскіх пачуццяў. Бацькі, прыехаўшы на Радзіму, знаходзілі тут сваіх дзяцей, сёстры — братоў. І агульная радасць змятала са свайго шляху ўсе напластаваныя доўгімі гадамі разлукай недагаворкі, захлествала кожную сям'ю.

Здалёк, ажно са Злучаных Штатаў

Госці беларускай сталіцы ў Мінскім аэрапорце.

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 42 (527)

Май 1961 г.

Год выдання 7-ы

Суспрэча ў аэрапорце

Дзень добры, Мінск!

таў Амерыкі прыехалі да нас турысты — выхадцы з Беларусі. Яшчэ да Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі яны пакінулі свае родныя мясціны. Многія з нашых гасцей ужо маюць па семдзесят і больш гадоў. Але дзеля сустрэчы са сваімі роднымі і блізкімі на Радзіме яны не палічыліся ні з часам, ні з матэрыяльнымі расходамі. Бяспільнай аказалася і буржуазная прапаганда. Нашы дарагія госці былі ўпэўнены, што маці-Радзіма сустрэне іх ветліва, добразычліва, і не памыліліся ў гэтым.

За час свайго знаходжання ў Мінску і іншых гарадах Беларусі, амерыканцы беларускага паходжання, як кажуць, з першых рук даведаюцца аб тым, што робіцца ў нашай краіне, чым мы сустракаем новую вясну, да чаго імкнемся, наведваюць калгасы, школы, прадпрыемствы. Калі ласка, дарагія госці!

Самалёт трымае курс на Мінск. Хутка, вельмі хутка родны горад стане перад вачыма тых, хто не бачыў яго дваццаць, трыццаць, а то і больш за сорак год.

Не цяжка зразумець, колькі трывожных, а разам з тым радасных хваляванняў перажыў у гэту мінуту кожны з 39 пасажыраў, якія прыехалі на Радзіму з далёкай Амерыкі па турыстычных пачуццях. А іх, гэтых дарагіх гасцей, даўно чакаюць сваякі. Яны прыехалі з Гродзеншчыны, Брэстчыны і іншых месц Беларусі. Бадай, даўно Мінскі аэрапорт не бачыў столькі сустрэкаючых і кветак, колькі было ў гэты вечар. Тут перамяшалася ўсё разам: гул адлятаючых і прылятаючых самалётаў, задорныя дзіцячыя галасы, пастаянныя воплічы: «Хутчэй бы!» Зразумела, тут кожная хвіліна здавалася гадзінай.

...На ступеньках вялікага будынка аэрапорта стаіць маладая жанчына з вялікім букетам душыстага бэзу. Яна пільна ўглядаецца ў блакітнае неба. Да яе ўвесь час падбягае маленькая дзяўчынка і пытаецца:

— Мамачка, хутка?

А жанчына думае пра таго чалавека, сустрэчы з якім так даўно чакала. Яшчэ ў 1913 годзе яе дзядзька Іван Ануфрыевіч Варывончык паехаў на заробаткі ў Амерыку. Так і пражыў

там усе гэтыя доўгія гады, далёка ад родных людзей, родных мясцін.

З Іўеўскага раёна, што на Гродзеншчыне, прыехалі Надзея Міхайлаўна Валканоўская і Юлія Міхайлаўна Барадака, каб сустрэць сваю старэйшую сястру, з якой не бачыліся 47 год.

— Якая яна, наша Акуліна? Ці пазнаем? — трывожацца пасівельныя жанчыны.

Роўна ў 9 гадзін вечара серабрысты лайнер прылятаў на Мінскі аэрадроме. Па трапу спускаецца Віктар Аляксандравіч Яхантаў, кіраўнік турыстычнай групы. Ён вітаецца з сустракаючымі і ўсміхаючыся, гаворыць:

— Дабраліся цудоўна, настрой бадзёры!

З самалёта выходзяць Вольга Казлова, Вера Корсак, Юлія Бутко, Хрысціна Астапчык, Марта Вашкевіч, Ганна Марос, Валянціна Астапук і ўсе астатнія турысты. Дарэмна хваляваліся сустракаючыя, што не пазнаюць сваякоў. Па родных рысах, рухах, інтанацыях у голасе яны хутка знайшлі аднаго і зліліся ў гарачыя абдымкі.

— Жывы, здаровы? Родны мой...

— Зноў разам з намі, на нашай зямлі...

— Колькі дзесяткаў год праведзена ў разлуцы... Такія воплічы даносіліся з усіх бакоў. Каля кожнага прыехаўшага

групы людзей. Гэта браты, сёстры, пляменнікі, унукі і нават праўнукі. Рыгор Ільч Пяхота вельмі ўрадаваўся сустрэчы з сястрой і пляменніцай. У гэтыя першыя хвіліны сустрэчы яму хацелася як мага больш даведацца аб жыцці дарагіх людзей. Ён вельмі ўрадаваўся, што яго пляменніца атрымлівае сярэдняю адукацыю ў Барысаўскім медыцынскім вучылішчы.

— Вучыся абавязкова. Карытайся тымі вялікімі правамі, якія прадастаўлены ўсёй савецкай моладзі, — гаворыць Рыгор Ільч. — А ў Амерыцы вучыцца нялёгка.

Цяжка перадаць усю радасць тых сустрэч (былі, вядома, і засмучэнні, бо час зрабіў сваю справу: развіталіся маладымі — сустраліся старымі), якія мы бачылі на аэрадроме. Але ўсё-такі больш было шчаслівых усмешак, радасных ззяючых твараў, добрых пачуццяў, якія прывезлі з далёкай краіны нашы госці.

Вольгу Маркаўну Казлову ніхто не сустраў у аэрапорце. Але ад гэтага ў яе не сапсаваўся настрой.

— Мяне сустрэлі родныя людзі, родная зямля, родны горад, — гаворыць Вольга Маркаўна. — І я шчаслівая. Нідзе мы не бачылі столькі сустракаючых, столькі кветак, як у Мінску.

І Вольга Маркаўна дзеліцца сваімі першымі ўражаннямі аб Радзіме, аб Маскве і Ленінградзе, дзе турысты правялі ўжо дзесяць дзён.

Прыемна было глядзець на гэтыя кранальныя сустрэчы, радасныя твары. І вельмі прыемна было чуць ад гэтых людзей, якія дзесяткі год правялі далёка ад Беларусі, нашу родную беларускую мову.

Потым былі пададзены аўтобусы, і турыстычная група накіравалася ў гасцініцу «Мінск».

У Беларусі нашы госці прабудуць каля двух тыдняў. Перад імі гасцінна і ветліва расчыняцца дзверы культурных і навучальных устаноў, прамысловых прадпрыемстваў сталіцы. Яны пабываюць на экскурсіях у Беларэжскай пушчы і Кобрынскім гістарычным музеі імя Суворова, у калгасе імя Калініна Нясвіжскага раёна, у карцінай галерэі, тэатрах, кіно, музеях і ў іншых месцах.

Калі ласка, дарагія госці! Беларускі народ з радасцю прыме вас усюды, куды вы толькі прыдзеце.

Г. ПАРОМЧЫК.

Ці ж не кранальная гэта сустрэча?

З ПІСЬМОМ ЗЕМЛЯКА—

Раніца на адной з вуліц вёскі Чухава.

Настаўнікі і вучні ля школьнага будынка.

У магазін прывезлі хлеб.

РЕДАКЦЫЯ атрымала пісьмо з Аргенціны ад нашага земляка Фёдара Наварыча. Ён піша:

«Таварыш рэдактар! Вы пытаецеся, ці атрымліваю я вашу газету. Так, атрымліваю рэгулярна і за гэта сардэчна дзякую. Вельмі добрая газета. Я чытаю яе два разы, потым перадаю суседзям.

А цяпер у мяне ёсць да вас просьба. Я маю родных: брата Васіля Кузьміча Наварыча і сястру Еўдакію Кузьмінічну Шпакоўскую. Жывуць яны ў вёсцы Чухава Лагішынскага раёна. Колькі я чытаю «Голас Радзімы» і ні разу нічога не знайшоў у ёй пра наш Лагішынскі раён. Дык вось, калі ласка, прашу вас, апішыце, як жывуць мае родныя ў вёсцы Чухава, які ў іх калгас. Мяне гэта вельмі цікавіць, бо калі выехаў я ў Аргенціну ў 1930 годзе, то там у нас людзі жылі вельмі бедна. Вось праз гэта і вымушаны быў я пакінуць сваю любімую Радзіму.

Ваш чытач

Фёдар К. Наварыч».

Я з'ездзіў у ваша роднае Чухава, зямляк, паглядзеў, як жывуць там людзі, пабываў у вайсковых частках. У дарогу ўзяў з сабой сваякоў. У дарогу ўзяў і не маіх сябраў, але сякія-такія здымкі зрабіў, каб вы маглі не толькі пачытаць, але і пабачыць тое, аб чым я буду расказваць.

Дык пачну спачатку. З Мінска ў Пінск можна ехаць аўтобусам, цягніком або ляцець самалётам. Самалётам дабрацца хутчэй за ўсё. Але каб больш пабачыць і пачуць, я паехаў аўтобусам. Аўтобус вялікі, прыгожы, ідзе з хуткасцю 80—90 кіламетраў у гадзіну. Дарога добрая, а навакол вёскі, шырокія калгасныя палі, на якіх працуюць машыны. Сэрца ў вас бы парадавалася, каб вы пабачылі ўсё гэта.

Ад Пінска да Лагішына я ехаў таксама аўтобусам, які ходзіць некалькі разоў у дзень. Была якраз радуніца. У кожнай вёсцы садзіліся і выходзілі пасажыры. І хоць некаторыя з іх ехалі з вузляк на могілкі памінуць памёршых, я не бачыў сумных твараў. Людзі гаварылі аб замежных падзеях, сваіх і калгасных справах, жартавалі.

Гады тры таму назад я быў у Лагішыне, але калі я зараз

выйшаў з аўтобуса, то быў вельмі прыемна здзіўлены: выраслі новыя 2—3-павярховыя дамы і цэлыя вуліцы.

Я зайшоў у раённы выканаўчы камітэт, паказаў вам пісьмо старшыні гэтай установы Д. І. Касьянаву. Старшыня прачытаў яго і з задавальненнем раскаваў нам аб тым, якія змены адбыліся за апошні час у Лагішыне. «Калі б Наварычу, — сказаў старшыня, — давялося зноў пабываць у Лагішыне, ён, вядома, не пазнаў бы былога мястэчка. Цяпер Лагішын — гарадскі пасёлак і раённы цэнтр з шырокімі, абсаджанымі дрэвамі вуліцамі і прыгожымі дамамі.

У гарадскім пасёлку ёсць усё, што трэба і для працы і для адпачынку. Самым буйным з прадпрыемстваў з'яўляецца камбінат будаўнічых матэрыялаў. Апрача таго, тут працуюць майстэрні бытавога абслугоўвання, чайныя, кафе-кандытарскія, прадуктовыя і прамтаварныя магазіны.

Да паслуг жыхароў Лагішына ёсць Дом культуры, у якім можна праслухаць цікавую лекцыю, паглядзець канцэрт. Кожны дзень дэманструюцца кінафільмы. Ёсць бібліятэка, якая налічвае тысячы тамоў кніг. І самі жыхары Лагішына маюць свае бібліятэчкі, выписваюць шмат газет, часопісаў. Людзі добра аправаюцца, харчуюцца.

У Лагішыне ёсць бальніца з радзільным і дзіцячым аддзяленнямі, амбулаторыя, аптэка, жаночая кансультацыя. Лячэнне бясплатнае.

У кожным доме радыё, электрычнае святло, а неўзабаве будзе і вадаправод».

— А як у Чухаве жывуць людзі? — спытаў я, калі старшыня раскаваў аб Лагішыне.

— Ёсць у нас багацейшыя калгасы. Але і там сёе-тое зроблена. Паедзьце, паглядзіце.

— А як дабрацца да Чухава?

— Туды ходзіць аўтобус. Вось у шэсць вечара будзе.

Я зірнуў на гадзіннік. Была другая гадзіна. Шкада часу.

— Каб крыху раней, то маглі б паехаць з машынай, якая павезла хлеб у магазін, або з кінаперасоўкай. Пачакайце, здаецца, з бальніцы павінна была ехаць машына.

Старшыня пазваніў. — Ёсць машына, — сказаў старшыня праз хвіліну. — Павязуць па вясковых аптэках вакцыну для прышчэпак супраць поліоміэліту. Паедзеце?

— Абавязкова.

— А што ў вёсках ёсць хворыя поліоміэлітам? — спытаў я, калі старшыня паклаў трубку.

— Не. Гэта прафілактычныя прышчэпкі. Нашы ўрачы не чакаюць, пакуль людзі пачнуць хварэць. Яны імкнучца папярэджаць хваробы.

Праз паўгадзіны я сядзеў у санітарнай машыне. Акрамя мяне, тут былі яшчэ пасажыры: кіраўнік аптэкаўпраўлення — малады чалавек у пазалочаных акулерах, пажылая жанчына-фельчар і 12-гадовы хлопчык. Пры кожным штуршку машыны фельчар клапатліва падтрымлівала хлопчыка, папраўляла коўдру, якой былі ўхутаны яго ногі, і час ад часу пыталася:

— Табе не холадна, Лёня?

— Ён хворы? — пацікавіўся я.

— Вылечылі, — адказала сардэчна фельчар. — Едзе ўжо дадому, у вёску Бобрык, да бацькоў.

— Што з ім было?

— Ножку зламаў.

— Як жа гэта, Лёня, га? Хлопчык паціснуў плячыма.

— З акна зваліўся, — адказала за яго фельчар. — Будуюць калгасную аглядаў. Малым жа ўсё хочацца ведаць.

Фельчар папракала хлопчыка, як маці, а я думаў: «Здарыцца няшчасце можа з малым і дарослым. Важна, што ў нас чалавек не будзе пакінуты ў бядзе.

І ніхто за тое, што хлопчыка адвезлі ў бальніцу, лячылі, кармілі і зноў адвезлі дахаты, не будзе патрабаваць грошай».

У Сташанах затрымаўся. Пакуль медыкі ўладкоўвалі свае справы, я рашыў аглядзець Дом культуры, бо машына якраз сьвінцэла, непадалёку ад яго.

Мяне цікавіла бібліятэка і чытальня. Тут было многа моладзі. Гулялі ў шашкі, шахматы, чыталі газеты і часопісы. Ля бібліятэкаркі, маладой дзяўчыны, стаяла некалькі вучняў.

— Я табе, Зяруноў, сказала: выбірай сабе іншую кніжку, а «Дэкамерон» у табе не дам. Падрацееш — будзеш чытаць, — гаварыла яна нейкаму падлетку. Але той упарта дамагаўся.

— А я хачу чытаць «Дэкамерон».

Не ведаю, дарагі зямляк, ці тады, калі вы раслі, ведаў хто ў вёсцы пра кніжку «Дэкамерон» і пра аўтара Бакачэю? А, можа, вы, прабачце, не ведаеце і зараз, што «Дэкамерон» — гэта цікавая кніжка Італьянскага пісьменніка часоў Адраджэння, у якой ён высмейвае мараль тагачаснага грамадства? Дзецям, вядома, гэтую кніжку яшчэ рана чытаць. І хоць гэта назначны і трохі смешны выпадак, аб якім я расказваю, але і ён сведчыць аб тых культурных зменах, якія адбываюцца ў жыцці цёмнай у мінулым беларускай вёскі.

Я глянуў на кніжку, што ляжалі на стале, узяў адну. Пад руку трапіў «Салавей» Змітрака Бядулі.

— Прачытай гэту кніжку, — параў і Зяруноў.

— Цікавая? — загарэліся вочы ў хлопчука.

— Вельмі... Мне асабіста больш падабаецца, чым «Дэкамерон». Але як сабе хочаш, — я паклаў кніжку на стол і сказаў бібліятэкарцы: — Ну, дайце яму «Дэкамерон».

Хлопчык узяў кніжку беларускага пісьменніка і стаў з цікавасцю разглядаць малюнкi.

Не ведаю, якую ён урэшце ўзяў кніжку: мяне паклікалі.

У машыне ўжо чакалі. Лёня даў даў булку з кілбасой, якую яму ў магазіне купіў адзін з медыкаў.

Але вам, зямляк з Аргенціны, не церпіцца даведацца хутчэй аб роднай вёсцы. І мне хацелася туды хутчэй трапіць, таму я з санітарнай машыны перасеў у калгасную і развітаўся са сваімі спадарожнікамі.

Шафёр калгаснай машыны не ведаў, дзе жывуць вашы родзічы, таму мне параў:

— Я адвяду вас у сельскі Савет. Старшыня там — чухаўскі жыхар Рыбкавец Ананій Калінікавіч, ён ведае людзей і ўсё вам раскажа.

Так і зрабілі.

Старшыня якраз быў у сельсавеце. Я прадставіўся, а потым, жартуючы, сказаў:

— Скарга тут ёсць на вас з Аргенціны.

— З Аргенціны? — здзіўіўся старшыня.

— Вось пачытайце.

Старшыня прачытаў пісьмо, усміхнуўся:

— Добрая вестка.

— Можа вы дапаможаце мне раскаваць Наварычу аб вапым жыцці. Дарэчы, вы яго памятаеце?

— Мне было восем гадоў, калі Фёдар Наварыч выязджаў у Аргенціну з нашай вёскі.

Старшыня глянуў у акно. Насупраць, ля прыгожага школьнага будынка, вучні даглядалі маладыя дрэўцы школьнага саду, пасыпалі жоўтым пяском дарожкі.

— Так многа змен адбылося ў нас за гэты час, што нават не ведаеш, з чаго пачынаць раскаваць. Вось бачыце: новыя дамы, новая школа. Усё будземся і будземся.

— А скажыце, аказвае дзяржава дапамогу калгаснікам у будаўніцтве новых дамоў?

— А як жа, дае пазыку на дзесяць гадоў, — адказаў старшыня. — Па недарагой цане адпускае лес. Адзін кубаметр, напрыклад, каштуе адзін рубель дваццаць капеек, а на хату па-

трэбна ад 35 да 40 кубаметраў. Чаму ж не будавацца? Але што я вам буду раскаваць? Хай раскажыце сваякі Наварыча. Хадзем да іх.

Мы вышлі. Ля сельсавета старшыня затрымала старонька кабета. Яна прывіталася і спытала:

— Ці гэта праўда, што мне не трэба плаціць падатак?

— Не, бабка Аўхімія, ні за кароўку, ні за што іншае вам плаціць не трэба, — растлумачыў старшыня, а калі мы адышлі, дадаў:

— Пенсіянерка. Аўхімія Бялько яе прозвішча. Старым у нас дапамагае дзяржава, а таксама інвалідам. Вось Шпакоўскі, да якога мы зараз ідзем, швагер Наварыча, вярнуўся дамоў з вайны цяжка паранены. Ён атрымлівае пенсію. Калгас будзе яму новы дом, Хутка будзем спраўляць наваселле.

Мы ішлі па шырокай вуліцы, па якой імчаліся веласіпедысты, праносіліся калгасныя аўтамашыны. Ля афш з аб'явай кіно прышнэліся людзі.

— Мнагадзетным дапамагае дзяржава. У нас такіх маці аж 150. Усе яны атрымалі пасля нараджэння трэцяга дзіцяці адначасовую дапамогу. Вось гэта жанчына, што ідзе па вуліцы. — Ненадоўе Марыя. Пасля нараджэння сёмага дзіцяці яна атрымала 125 рублёў адначасова, праз год за восьмае яшчэ 125 рублёў. І штомесяц Марыя атрымлівае па 27 рублёў на дзіцяці.

Так размаўляючы, мы прышлі да хаты Шпакоўскіх. Там ужо ведалі ўсе, што прыхаў нейкі чалавек і прывёз пісьмо з Амерыкі.

Мы пазнаёмліліся, а потым пісьмо з Аргенціны было прачытана ўголос. Кожны аглядаў яго, бо ўсім было цікава ведаць, што воль гэта паперка прайшла такі вялікі шлях. І, урэшце, наш брат Васіль зрабіў заключэнне:

— Так, гэта пісаў Фёдар.

— Ну, што, рэдактар, вы чалавек пісьменны, пішыце, а мы ўсё раскажам, — сказаў Шпакоўскі і пачаў дыктаваць:

«Шпакоўскі, твой швагер, у часе вайны быў цяжка паранены гранатай, страціў рукі і вочы. З 18 лютага 1945 года па 15 жніўня гэтага ж года ляжаў у шпіталі. Вылечылі, вярнуўся дамоў. Жыву у калгасе. Атрымліваю пенсію 37 рублёў, 5 рублёў на дзіцяці. Калгас новы дом мне будзе з яці пакояў. Новы дом стаіць на Аўгушчынскім гародзе каля грэблі. Добры дом. Шыферам крыты».

— Пра дзіцяці трэба ж сказаць, — падказала жонка.

— Так, пра дзіцяці пішыце. Чацвёрта іх у нас. Старэйшы сын Павел працуе ў Лагішыне. Мікалай ходзіць у сёмы клас, Марыя ў чацверты, Валя ў другі. Вучацца добра.

— Вёскі нашай брат не пазнаў бы, — працягвала далей Бёдакія. — Як горад цяпер Чухава. Вуліц многа новых. На Забэр'і сорак новых дамоў пабудавана. Дзве новых вуліцы выраслі на ўрочышчы Градкі, а

На здымку: старшыня сельсавета Ананій Калінікавіч Рыбкавец размаўляе з бабкай Аўхіміяй Бялько.

У ВЕСКУ ЧУХАВА

Выконваем просьбы
судачынінікаў

яшчэ адна вуліца на ўрочышчы Маргі.

— А вось аб чым трэба напісаць, — уміяўся ў размову пажылы калгаснік, — пра балоты нашы. Хаця б пра Дзікае балота. Мы з Фёдарам там кароў пасвілі. Маё прозвішча Рыб-кавец Якаў Васільевіч. І дапішыце яшчэ па-вучліваму — Марудынь... Дык хай ведае Фёдар, што цяпер няма Дзікага балота. Машыны там цяпер ходзяць. Сею там жыта, буракі, агуркі, бульбу...

— А каноплі якія растуць, — загаганілі людзі, — тры метры вышыні...

— А на Бакуцінскім лузе... — працягнуў Якаў, — гэта ж было гнілое балота. А як там усё зараз расце!

— А якая трава на асушаных балотах! І косім яе машынамі, — загаварылі людзі.

— Хто ж пойдзе глэбацца з касою? У калгасе дзесяць трактараў, дзевяць аўтамашын, два камбайны, касілі, жніяркі...

— А ціха вы, чалавек не паспее ўсё запісаць, — гукнуў Шпакоўскі.

Але гамонка не сціхала. Письмо земляка з Аргенціны нагада-ла чухаўцам аб мінулым.

— Пра людзей трэба расказаць, — заўважыў старшыня.

— Праўда, гэта цікава будзе ведаць Фёдару, — падтрымаў Шпакоўскі. — Дык пішыце: «Як ты ведаеш, былы наш сусед Пётр Савін жыў вельмі бедна. Цяпер ён жыве на новай вуліцы на Забэр'і. Новы дом збудавань з трох пакояў. Сын яго

вывучыўся, працуе ў калгасе на машыне. Другі яго сын таксама пабудавань новы дом на выгане». — Здзівіцца Фёдар, гадзіцца: як гэта на балоте ён збудавань дом? — паківаў галавою Рыб-кавец. — А там ужо няма таго балота.

— А вось яшчэ аб Касцюку трэба напісаць, яны ж з Фёдарам сябравалі, — сказаў Шпакоўскі і працягнуў дыктаваць: «Твой сусед Шпакоўскі Фёдар Андрэевіч (Касцюк) жыве цяпер каля броду, у новай добрай хаце. Ля хаты садок, сто драўцаў. У Касцюка пяцёра дзяцей, і ўсе вучацца».

— Фёдару будзе цікава ведаць пра брата, — заўважыла сціпла Еўдакія.

— Ага, пра Васіля трэба напісаць. Пішыце: «Брат твой Васіль жыве на Выкарах, там дзе, памятаеш, была такая прорва. Цяпер там прыгожа. Ён перавёз бацькаву хату. Стала яна як новая. Вялікія вокны цяпер. Васіль жа майстар, ён працуе ў калгаснай будаўнічай брыгадзе. Ля хаты ў Васіля цвіце садок»...

— Добры садок, — падтрымаў Васіль, — дваццаць дрэў расце, і яшчэ буду садзіць.

— Напішыце яшчэ, што Васіль у Маскву ездзіў на сельскагаспадарчую выстаўку, дзе атрымаў сярэбраны медаль за высокія ўраджай кукурузы, — сказаў Шпакоўскі.

— І касцюк атрымаў, і веласіпед, і гадзіннік у прэмію, — дадаў сыноч Васіля.

Загаганілі ўсе разам. Я ледзь

паспяваў запісаць і ўжо не прыслухоўваўся, каму належалі якія словы.

— Людзі ў нас цяпер на машынах ездзяць, гадзіннікі на руках носяць, у кіно штодня бываюць. А калі куды трэба паехаць, то ёсць аўтобус да Лагішына, Пінска, і плата за праезд невялікая.

— А і не ездзішы ў горад, можна ў Чухаве ўсё купіць. Ёсць магазін. У магазіне хлеб, булкі, баранкі, цукеркі, веласіпеды, швейныя машыны.

— Тых машын накуплялі ўжо ў кожнай хаце па адной, а калі ёсць дзяўчаты, дык і на кожную дзяўчыну швейная машына.

— Бывала, моладзь наймала хату, каб патанцаваць, а цяпер ёсць клуб...

— «Зачуханымі» нас калісьці называлі, бо сядзелі ў балоте.

— Балоты цяпер асушылі. Там, дзе танулі людзі, трактар арэ. А такой зямлі больш як паўтары тысячы гектараў.

— Калі б Фёдар прыехаў, ён бы сказаў, што зямля на два метры паднялася.

— А каб пабачыў вёску! Цяпер у нас больш як чатырыста двароў.

— Чатырыста два, — удакладніў старшыня.

— А школа якая! 370 дзяцей-вучыцца, 22 настаўнікі выхоўваюць іх. А тая старая, што была, якую яшчэ збудавалі пры цары Мікалаі, гітлераўцы спалілі.

— Дзяцей цяпер і вучаць у школе, і снеданне бясплатнае даюць.

— Во, напішыце Фёдару яшчэ пра Зянюту Мікіту Макаравіча. Такі быў бядняк. Цяпер жыве ў добрым доме, у хаце чыста, добрая мэбля. Сыны яго вывучыліся, працуюць шафэрамі.

— Пра сястру Агапку напішыце. Першы муж яе памёр, выйшла за другога з Пучын. Вёска гэта была калісьці маленюкая. Цяпер стала як горад. Хата ў Агапкі вялікая, але і дзетак многа, аж шасцёра. Ад дзяржавы Агапка атрымала пяцьсот рублёў на дзяцей. Садок у Агапкі добры, дзве каровы, гусі.

— І ў мяне, — сказаў Шпакоўскі, — ёсць карова, цёлачка. Каня мне як інваліду калгас даў. На сядзібе маю сад ды ў полі засяваю, колькі магу. Ёсць парсючок. Ніхто з нас не плаціць падаткаў.

У хаце становілася ўсё цяней. Людзі стаялі на двары за адкрытымі вокнамі. Не было чалавека, які б не ўставіў сваё слова, не выказаў свае думкі.

У самым разгары гутаркі раптам пачулася музыка з прыёмніка, які стаяў на сталі. Яго ўключыла незнарок дзяўчынка, якая, карыстаючыся тым, што на яе ніхто не звяртае ўвагі, гуляла ручкамі наладкі.

— Ой! — спалохалася дзяўчынка і адскочыла ад прыёмніка.

Усе рассмяліся.

— Не магу без радыё, — сказаў Шпакоўскі. — Яно мяне звязвае з жыццём, светам...

— Мы цяпер шмат без чаго не можам абыйсціся, аб чым нашы бацькі і дзяды нават не ведалі, — заўважыў нехта. — Вось ты, Васіль, пры гадзінніку ходзіш, а твой бацька ў пасталах хадаў!

Пасля некалькіх гадзін размовы з вашымі землякамі, мы выйшлі са старшынёй сельсавета на вуліцу. Дзень быў прыемны, вясновы.

— Хочаце, я пакажу вам Чортава балота? — прапанаваў старшыня. — Яно тут, недалёка.

Я згадзіўся. Мы выйшлі за вёску, і перад намі раскінулася шырокае поле, перарэзанае роўнымі канавамі.

— Вось гэта і ёсць Чортава балота, — сказаў старшыня. — Калісьці вакол Чухава былі балоты. Ад іх чалавек, апрача работ, нічога не меў. Цяпер гэта асушаная зямля стала асновай нашатага дабрабыту, які можна ўбачыць у кожнай хаце селяніна.

Л. ПРОКША.

Сястра нашага земляка Фёдара Наварыча Еўданія Шпакоўская са сваім сынам ля новай хаты, якую ім будзе калгас.

Рэпетыцыя школьнага хору. Кіруе хорам загадчык клуба, мясцовы жыхар Нарывеншчык Андрэй Рыгоравіч.

— Вось гэта і ёсць Чортава балота, — гаворыць старшыня сельсавета Рыбкавец, паказваючы рукою.

Пішыце ЗЕМЛЯКІ

З прывітаннем да вас, усіх землякоў і секцыі Камітэта. Я спынаюся вам даць адказ на ваша пісьмо, якое атрымаў ад вас некалькі дзён назад. Я атрымаў таксама ад вас паштоўку са святам 1-е Мая, на якую я ўжо вам выслаў адказ. А некалькі дзён пазней я атрымаў ад вас пісьмо, на якое я даю вам адказ цяпер. Прабачце, што я не магу чыста пісаць па-беларуску, таму што я ў беларускую школу не хадзіў.

У 1940 годзе я хадзіў на вячэрнія курсы, але мы там вывучалі толькі рускую мову. Але гэта нічога, вы як-небудзь прачытаеце маё пісьмо. Я магу добра чытаць па-беларуску, але пісаць мне цяжкавата. Я шыра ўдзячны вам за ваша пісьмо і за вашу дапамогу, якую вы аказваеце сваім землякам на чужыне. Я ўжо, праўда, вяду перапіску са сваімі сваякамі, братамі і сёстрамі два гады. Яны, дзякаваць богу, амаль усе жывы і здаровы, жывуць добра і я гэтым вельмі задаволены. Вы пішаце мне адносна вашай газеты «Голас Радзімы». Я чуў, што нашы землякі тут, у Аўстраліі, атрымліваюць вашу газету, але я не атрымаў яшчэ ні адной і вось таму я мала што ведаю аб вашай «Беларускай секцыі Камітэта». Я прасіў бы вас, каб вы мне калі-небудзь прыслалі вашу газету. Я быў бы вельмі рады чытаць яе.

Аб сваім жыцці я напішу вам крыху пазней, можа, у наступным пісьме.

Пытаньні да вас я пакуль што не маю. Але ў жыцці і далейшай перапісцы можа буду мець.

Пакуль бываеце здаровы, дарагія землякі. Жадаю вам поспехаў у вашай рабоце.

З павагай да усіх
ваш земляк Віктар КУРДЗЕКА.

Перапіска з зарубешнымі сябрамі

Растуць, мацнеюць інтэрнацыянальныя сувязі школьнікаў Бярэзінскага раёна з дзецьмі сацыялістычных краін. Часта заходзіць паштальён у Паплаўскі дзіцячы дом. Ён прыносіць сюды пісьмы, бандэролі, пасылкі са штэмпелем «Міжнароднае». Выхаванкі дзіцячага дома Марыя Лойка і Тамара Няхай вось ужо больш двух год перапісваюцца з балгаркамі Надзеждай Джур і Дабрынкай Калабанавай з сяла Вінаградзец. Сямікласніца Надзежда Зайчык сябруе з Мартай Жыжковай з чэхаславацкага гарадка Фрыдэк. У апошні час зарубешных школьнікаў вельмі цікавіць бяспрыкладны палёт у касмічную прастору савецкага маёра Юрыя Гагарына. Яны просяць прыслаць газеты з партрэтамі героя-

касманаўта. І бярэзінскія піянеры з ахвотай задавальняюць іх просьбы.

Люся Путрык, Галя Несцяровіч, Таціна Дыжгера, Уладзімір Смарговіч і многія іншыя піянеры Мачаскай сярэдняй школы з 1959 года перапісваюцца з вучнямі шостага класа адной са школ горада Гольдорфа Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

Вучні Сялібскай сярэдняй школы Гея Ануфрыеў, Валя Еўдакімчык, Коля Осепаў, Сося Селіончык пішуць сваім нямецкім сябрам з горада Гхарт. Дзеці абменьваюцца маркамі, значкамі, гальштукімі, паштоўкамі, расказваюць аб сваім жыцці і справах піянерскіх.

П. НЕСЦЯРОВІЧ.

АДРАС—100 КРАІН СВЕТУ

Беларускі кампазітар Анатоль Багатыроў даўно перапісваецца з музыкантаў Эрыстам Штэклем з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. Іх дружба завязалася крыху незвычайна. Аднойчы ў Мінск прышло пісьмо з вядомага Тенскага ўніверсітэта Імя Ф. Шылера. У ім Штэкль пісаў, што ён працуе над дысертацыяй «Пушкін у музыцы» і просіць А. Багатырова выслать творы на тэмы пушкінскіх казак, каб уключыць іх у сваю працу. А. Багатыроў паслаў кантату для хору, салістаў і сімфанічнага аркестра «Паэма-казка пра мядзведзіка», а таксама падзяліўся сваімі думкамі пра работу над пушкінскімі вобразамі. У знак падзякі нямецкі калега паслаў санату для фартэпіяна Х. Б. Бургхардта і трыю для дзвюх скрыпак і фартэпіяна К. Хесенберга...

Вялікай папулярнасцю за мяжой карыстаюцца беларускія музычныя творы. Пра гэта сведчаць шматлікія пісьмы з просьбай выслать той або іншы твор. Яны ідуць адусюль — з Францыі, Італіі, Чэхаславакіі, Новай Зеландыі, Фінляндыі. Нядаўна англійскім аматарам музыкі было адпраўлена 200 беларускіх народных песень. Для італьянскіх сяброў паслаў песні Азершчынскага хору, шэсць санат і Другая сімфонія Р. Пукста. Вялікая пасылка выслана ў Албанію. У яе ўвайшлі раманы А. Багатырова, Е. Дзягцярыка, Л. Абеліўвіча, а таксама танцавальная сюіта М. Аладава. Песні Ю. Семянік, Г. Вагнера, вакальныя творы Я. Цікоцкага адпраўлены ў Сафію. Толькі за мінулы год звыш 2 000 экзэмпляраў нот беларускіх аўтараў было паслана больш чым у 100 краін свету.

Э. РЫСАЕУ.

НАВАГРУДСКІЯ МЕТАЛІСТЫ

Кароткім рыўком паднята за-сланка, і з вагранкі па жолабу струменіцца асляпляльна яркі патак расплаўленага чыгуну. Мякка, без усплескаў вогненная вадкасць запаўняе падстаўлены коўш. Яшчэ некалькі імгненняў — і гэтак жа раптоўна спыняецца вогненны патак. Коўш поўны. Цяпер ён пойдзе па цэху, спыняючыся каля кожнай металічнай скрыні, запоўненай чорнай зямлёй, пераліваючы ў яе кіслыны жур чыгуну.

Пройдзе час, чыгун астыне, зацвярдзе, і калі рабочыя разаб'юць формы, на свет з'явіцца добра вядомыя ўсім дэталі — карпусы, ручкі, венты мясарубак, дзверцы для печы, канфоркі, каласніковыя рашоткі. Закруціцца яны ў станках, папрацююць над імі рабочыя рукі, і добрае слова скажучы людзі, набыўшы гэтыя рэчы з кароценькай маркай «Металіст» г. Навагрудак».

Шмат розных відаў прадукцыі вырабляе завод. Гэта бетонна-і раствараюшалькі, абдзірачна-шліфавальныя станкі, газавыя балоны, прыгожыя лёгкія вырабы анадзіраванага цэха.

Нядаўна Навагрудскі завод «Металіст» прыступіў да масавай вытворчасці воданаліўных каткоў. Воданаліўныя каткі — вельмі неабходная прылада ў сельскай гаспадарцы, яна служыць для ўкяткі глебы. «Металіст» — адзіны ў Савецкім Саюзе завод, які іх выпускае. Ужо ў гэтым годзе іх будзе выпушчана 2 тысячы штук. А кожны дзень прыносіць усё новыя заказы з розных абласцей і рэспублік Савецкага Саюза, з Мангольскай Народнай Рэспублікі, Эфіопіі і іншых краін.

Завод аснашчаны найвышым абсталяваннем. Газавыя балоны зварваюць аўтаматычныя зварачныя апараты, кантроль зваркі вядзецца з дапамогай гама-праменняў.

Гама-ўстаноўкі мы атрымалі з Масквы, а зварачныя апараты — з Вільнюса, — гаворыць дырэктар завода Ц. В. Бабак. — Добра нам дапамагаюць братнія рэспублікі. Мы ім сваю прадукцыю шлём, а яны нам сваю. Нам прысылаюць, напрыклад, такія станкі з Масквы, Ліпецка, Брэвана, магутныя прэсы з Баронежа, Чымкента, Днепрапятроўска. Чыгуном нас забяспечвае Украіна, кокс атрымліваем з Калінінграда. З самымі рознымі гарадамі Савецкага Саюза трымаем цесную сувязь.

Старажытнюю гісторыю мае Навагрудак, але да нядаўняга часу не было ў ім ніякай прамысловасці. Ніколі не было тут металістаў — ліцейчыкаў, зваршчыкаў. «Спачатку вучыцца на зваршчыкаў пасылалі ў іншыя гарады, напрыклад, у Магілёў, а цяпер самі рыхтуем». — гаворыць дырэктар завода.

Добрай славай карыстаецца на заводзе брыгада зборшчыкаў пячнага ліцця на чале з камуністам Георгіем Скобляем. Гэты дружны калектыў змагаецца за права называцца брыгадай камуністычнай працы. Ён штодзённа перавыконвае азначаныя заданні. Кожны з членаў брыгады клапоціцца не толькі аб сваіх поспехах, але і аб поспехах таварыша. У брыгадзе ўсе вучацца, павышаюць сваю культуру. Вячэрнюю школу заканчваюць слесары Міхаіл Дробаў, Грыгорый Дзяшун і іншыя. Слесар Уладзімір Андрушкевіч, вучыцца ў політэхнічным тэхнікуме. Вучоба ім дапамагае лепш працаваць, а праца — лепш вучыцца.

У цэху анадзіраваных вырабаў мы пазнаёмліліся з Міхаілам Сямёнавічам Гарбачыкам. Пяць год назад ён вярнуўся на Радзіму з Аргенціны, куды паехаў з бацькамі яшчэ пры панскай Польшчы. Ён добра памятае тыя змрочныя часы, калі голад і нястача гналі людзей у далёкі край на заробкі. Не лепшым было жыццё і на чужыне. Шэсць год карчаваў ён лес, сею ў фермах тытунь, кукурузу. І ўсё гэта не для сябе, а для гаспадароў, якія нажываліся на люд-

скім горы. Пераехаў у горад, па-шчаслівілася знайсці работу. Але большая частка заробку ішла толькі на аплату кватэры.

Мы пытаемся, чаму ён прыехаў на Радзіму.

— Пацягнула ў родныя мясціны, верылася ў тое, што на Радзіме не будзе дрэнна. А потым, шчыра скажу вам, абрыдла мне ўсё жыццё працаваць на капіталістаў. Захацеўся самому быць гаспадаром свайго лёсу.

Гарбачыка добра сустрэлі на Радзіме, адразу ж далі кватэру, уладкавалі на работу. Зараз ён працуе слесарам, ядрэнна зарабляе. Знайшоў Міхаіл Сямёнавіч на Радзіме і сваё асабістае шчасце. Ажаніўся, а нядаўна і наследнік з'явіўся — сын.

— Вядома, каб такое жыццё раней было, ніхто б і не думаў ехаць на чужыну шчасця шукаць. Навагрудка цяпер не пазнаць. Вунь колькі прадпрыемстваў з'явілася: лесалісны завод, малочны, хлебазавод, цагельны, вапнавы, наш. Ды хіба ўсе пералічыш! Моладзь уся вучыцца. Чатыры школы ў горадзе, тэхнікумы, вучылішча механізацыі сельскай гаспадаркі. Два кінатэатры працуюць, а зараз заканчваецца будаўніцтва шырокаэкраннага кінатэатра на вуліцы Адама Міцкевіча.

Ды і людзі цяпер жывуць зможна. Толькі за мінулы год дваццаць рабочых нашага завода з дапамогай дзяржавы пабудавалі сабе ўласныя дамы, многія атрымалі новыя з усімі выгодамі кватэры. А паглядзець, як раніцай перад прахадной выстрайваюцца дзесяткі матацыклаў, матаролераў. — сапраўдная механізаваная калона! Пра веласпеды ж і гаварыць не прыходзіцца.

... Мінск, Гомель, Гродна, Віцебск даўно сталі буйнымі прамысловымі гарадамі. І побач з імі ўсё часцей і часцей чуюцца новыя назвы — Жодзіна, Жабінка, Ліда, Навагрудак, Гарадзея. Не толькі бульбай, Ільном славіцца цяпер Беларусь, а сваімі шматлікімі заводамі і фабрыкамі. Магутная індустрыяльная рэспублікай стала наша родная Беларусь.

Д. ЧАРКАСАВА.

АБ чалавеку, якога рыбачыце на здымку, адна беларуская нацыяналістычная друкаваная ануца, якая выходзіць у Англіі, пісала: «Летам 1944 году ў жыцці А. С.-Кутылоўскага паўтарылася тое самае, што ў лістападзе 1920 г. Антон С.-Кутылоўскі апынуўся ў Нямеччыне, каб быць вольным ад більшавіцкае няволі. Шмат памагаву ў Беларусімі бежанцам, як калісь беларускім палонным із Слуцкага паўстання. На гэтым пасту і загінуў».

Другая друкаваная ануца, якая выходзіць у Мюнхене, запэўнівала сваіх чытачоў, што здымак Сокала-Кутылоўскага, які быў змешчаны ў газеце «Голас Радзімы», нейкі там поп Данілюк

бачыў у Антона Андрэевіча на сталае яшчэ ў 1944 годзе. І гэта газетная шкумаціна лічыць Сокала-Кутылоўскага нябожчыкам.

Страх перад жывым Сокала-Кутылоўскім у нацыяналістычным асяроддзі за мяжой зусім зразумелы. Згадзіцца з тым, што былі камандзір слускай брыгады, створанай белапалыякамі ў 1920 годзе супраць Савецкай улады, жывы і здаровы, — гэта значыць прызнаць, што ўсе расісваемыя ў нацыяналістычным друку «жахі» ў краіне Саветаў, выссаны гэтымі пісакмі з пальца.

А можа, і гэтыя здымкі зроблены ў 1944 годзе? Тады прашу нашых чытачоў звярнуць увагу

Квітнеюць сады

на часопісы «Польмя» за 1960 і 1961 гады, якія ляжаць на сталае. Тут жа побач ляжыць рукапіс Антона Андрэевіча. Ён піша зараз свае ўспаміны, урыўкі з якіх мы ўжо друкавалі ў газеце «Голас Радзімы». Вось каб даведацца, як пішуцца яны, мы і пабывалі ў Ганцавічах, дзе жыве Антон Андрэевіч.

што якраз наш чалавек быў першым. Мы не запісалі таго, што пад час гэтай гутаркі гаварыў Антон Андрэевіч, але добра запомнілі словы: «Наш чалавек». Наш савецкі чалавек, камуніст Гагарын. Вось што радуе цяпер Сокала-Кутылоўскага.

Яго мы сустрэлі ў садзе. — Вясна, — сказаў Антон Андрэевіч. — Глядзіце, як квітнеюць сады.

Антон Андрэевіч быў вельмі ўзрушаны палётам чалавека ў космас.

— Гэта ж трэба, — сказаў ён, — чалавек паляцеў у космас! Добра, успамінамі.

На здымках: Антон Андрэевіч Сокала-Кутылоўскі ля яблыні ў сваім садзе. Ён жа за сталам у час працы над успамінамі.

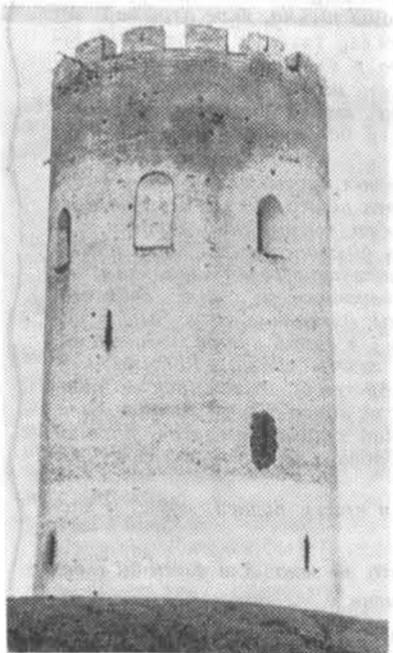
Помнік воінскай і працоўнай

доблесці

Многа стагоддзяў, як нямы сведка гісторыі, стаіць у раённым цэнтры Камянец Брэсцкай вобласці велічная вежа. Дзесяткі экскурсійных груп, тысячы працоўных рэспублікі, якія праводзяць свой летні адпачынак у турысцкіх падарожжах, накіроўваючыся ў Беларэжскую пушчу, робяць прыпынак у гэтым маленькім, ціхім калісьці гарадку, каб агледзець вежу — старажытны гістарычны помнік.

У мінулым годзе ў вежы адкрыт

філіял Брэсцкага краязнаўчага музея. Хоць з дня яго адкрыцця прайшло нямнога часу, у музеі пабывалі ўжо тысячы працоўных вобласці і рэспублікі. Многія з іх

На здымку: Белая вежа.

пакінулі запісы аб сваіх уражаннях у кнізе водгукі.

Шматлікія экспанаты музея размешчаны ў чатырох паверхах вежы. Сярод экспанатаў многа карцін, копій гістарычных летапісаў, узораў зброі.

Вось дзве фотакопіі з Іпацьеўскага летапісу за 1289 год, у якіх апісваецца, як і калі быў закладзены горад Камянец, пабудавана вежа. Кароткія гістарычныя даведкі вядуць наведвальнікаў у далёкае мінулае.

Сем стагоддзяў назад на месцы, дзе зараз стаіць вежа, была дзікая бяскрайняя пушча, вандравалі статкі зубраў, лосяў, дзікаў. Велічна і спакойна несла свае воды рака Лясная. І вось прышоў чалавек, высек лес, заклаў горад, узвёў высокую, непрыступную вежу, каб адбіваць напад ворагаў.

Кожнага наведвальніка музея здзіўляе манументальнасць вежы, яе вышыня. Нельга не захапляцца майстэрствам нашых людзей, якія сем стагоддзяў назад змаглі пабудавць такое велізарнае для тых часоў збудаванне.

В. БРАДЭНІК.

г. Камянец Брэсцкай вобласці.

ГАВОРЫЦЬ МІНСК!

На радыёхвалях

Дарагія землякі! Кожны тыдзень мы сустракаемся з вамі ў эфіры, калі вядзем для вас перадачы Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі.

У сваіх пісьмах да нас вы паведамляеце аб тым, што з вялікай увагай слухаеце на радыёхвалях голас Радзімы, праўдзівыя весткі аб тым, як квітнее родная старонка, аб тым, як з кожным днём расце дабрабыт і прыгажэе жыццё савецкіх людзей.

Напэўна, кожны з вас хоча ведаць і аб тым, што будзе перадавацца па радыё ў бліжэйшы час.

Як і звычайна, у нашых перадачах у чэрвені, вы пачуеце шматлікія паведамленні аб гаспадарчым і культурным развіцці нашай рэспублікі, а таксама розныя цікавыя весткі з родных мясцін.

Як вядома, у чэрвені спадзінецца дваццаць год з дня пачатку Вялікай Айчыннай вайны Савецкага Саюза супраць фашыскай Германіі. Гэтай падзеі будзе прысвечан рад спецыяльных радыёперадач. Сярод іх: рэпартаж з рэспубліканскага Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, рэпартаж аб геральдычнай абароне Брэсцкай крэпасці, радыёнарыс аб слаўнай дачцы беларускага народа, Героі Савецкага Саюза Зінаіда Тусналобавай-Марчанка з Полацка.

У чэрвені нашы суайчыннікі пачуюць па радыё песню беларускага кампазітара Ул. Алоўнікава на словы А. Русака «Лясная песня», якая ўваскрашае ў памяці подзвігі беларускіх партызан. Ноты і тэкст гэтай песні былі надрукаваны ў газеце «Голас Радзімы» № 25 за сакавік г. г.

У адной з перадач у канцы чэрвеня мы раскажам нашым слухачам праўду аб так званым «2-м усебеларускім кангрэсе». Вы даведаецеся, як тыя, што шчыраць сярод вас і называюць сябе «нацыянальнымі змагарамі», — Астроўскі, Кіпель, Кушал і іншыя прыхвасні гітлераўскіх катаў — у чэрвені 1944 г. ажыццявілі нечуваную здраду і асудзілі сябе на вечную нявольнасць народаў.

Аб днях, часе і хвалях нашых штодзённых радыёперадач паведамляецца ў аб'яве, якая змешчана ў канцы сённяшняга нумара газеты.

Раім вам на нашы чарговыя перадачы запрашаць да сябе сваіх знаёмых і суседзяў, каб сумесна слухаць весткі з Радзімы і абмяркоўваць перадачы.

Вашы думкі аб нашых перадачах, прапановы і нажаданні просім накіроўваць па адрасу: Мінск, паштовая скрынка № 14, радыё.

Радыёперадачы

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу:

на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30.83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін; на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 минут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскаму

часу: з 19.30 да 20.30 на хвалі: 25.08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 31.23 метра (ці 9 605 кілагерцаў), 31.04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 минут па нью-йоркскаму часу на кароткіх хвалі 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, праспект імя Сталіна, 77. Дом друку, пакой № 20. Для пісьмаў (für Briefe): Minsk, Postschlossfach № 14.